

Bí bródúil as do theanga

An Fhuinneog Ghaelach

Cumann Gaeilge na hAstráile

Geimhreadh 2013
1-06-2013

An Bhfuil Snámh Agat ?

Tá súil agam go mbeidh sibh ag coimeád te i rith na laethanta gearra agus oícheanta fada an gheimhridh!

Bhí imeachtaí an-suntasach agus stairiúil againn le déanaí.

Lá Seoltóireachta

Bhí níos mó ná dháréag ann as an gCumann. Buíochas le Dia nach raibh an lá ró-fhuar nó ró-ghaofar. Lá scamallach agus le go leor gaoithe a bhí ann.

Thiontaigh cúpla de na báid bun os cionn agus fuairamar amach go tobann go raibh an uisce ró-íseal sa loch!

Dá bhrí sin bhí sé deacair an chíle sleamhnú (centre board/sliding keel) a choimeád lán síos nuair a bhíomar ag seoladh in aghaidh na gaoithe. Ach ar an lámh eile bhí sé an-sábháilte mar bhíomar in ann seasamh san uisce nuair a thiteamar isteach! Ní mar a tharlaíonn ar an bhfarraige - ní aon

taoide ar an loch!

Is dochreidte é go raibh cailín ag múineadh seoltóireachta as Gaeilge! Nach deas an rud é teanga bhinn ár sinsir ag feoitheadh trasna na locha i lár na cathrach!

Tá súil agam go mbeidh seans againn bheith ag seoltóireacht arís.

San Eagrán Seo..

An Bhfuil Snámh Agat ? 1

Agallamh le Muiris Ó Mórdha 2

Daonscoil 2013 trí shúile eile 3

An raibh tú ann ? 4

News from Greg 5

Hey Diddle-Dóg, an Cat is an Fheadóg 6

As na Ranganna 7

Na Príosúnaigh 7

Special Insert - AGM 2013

Key Dates for June-July 2013

6th June	Committee meeting
8-10th June	Sydney Winter School
18th June	Last class for term 2
25th June	A.G.M., upstairs in Celtic Club
4th July	Committee meeting
16th July	First class of term 3 (no more teacher meetings)

Information given here about term dates is for students in Victoria only and Interstate students should check with their local teacher.

www.gaeilgesanastrail.com

Irish Language classes each Tuesday during school terms 7:30 pm in the Celtic Club Melbourne

Agallamh le Muiris Ó Mórdha

Fiche Bliain ag Fás

Oíche iontach a bhí againn. Bhí tacaíocht mhaith againn ó ghrúpaí eile sa chomhluadar Gaelach... Gaelic Park, Comhaltas Ceoltóirí Éireann, Emerald Travel agus cuid de na Tithe Tábhairne timpeall na háite. Is trua nach raibh níos mó daoine óga ann mar is sibhse todhchaí an Chumainn seo. Tá súil agam go mbeidh cruinniú bliantúil againn anois!

An bhfuil éinne ag déanamh aon taighde don chomórtas t-léine? Lean ar aghaidh. agus cuir do chuid dearaí ar Facebook.

Slán go Mossie agus Siún agus míle buíochas as d'obair luachmhar dúinn. Beidh mé féin in Éirinn le mo chlann i mí Iúil. Táimid go léir ag súil go mór leis!

Bígí ag éisteacht le 3ZZZ, go mór mór ar an gcéad Domhnach sa mhí..mar is as Gaeilge é.

Sula gcríochnaíonn sibh an téarma an bhfuil do chuid spriocanna bainte amach agat...a bhí in intinn agat ag tús an téarma? An bhfuil do ghreim ar an teanga níos daingne? An bhfuil dánta nó amhráin de ghlanmheabhair agat...ba cheart dúshlán mar sin a bheith os bhur gcomhair!

Tar isteach go dtí an cór roimh na ranganna gach seachtain ar a 6:45. Ba mhaith linn sé amhráin a bheith de ghlanmheabhair againn roimh dheireadh na bliana seo!

Greg

Rang 2, ar a gconlán féin tá ciorcal comhrá tosnaíthe ag rang a dó agus tá an triú Satharn nó Domhnach den mhí curtha ar leataobh. Téann an comhrá cibé treo a thagann in ár gcinn. Ina dhiaidh sin ar oíche Dé Máirt téimid ar ais ar na focail nua a bhí in úsáid. De bharr sin bíonn ceacht foclóra againn freisin.

Deirdre

Cúpla seachtain ó shin, dé Máirt, 14 Bealtaine, tháinig mise, Áine, Seosamh agus Muiris go dtí an rang ach bhí ár múinteoir Éamon as láthair gan choinne. D'fhéachamar ar a chéile: cad a bhí le déanamh?

Mar is gnáth, thosnaigh Muiris ar scéal a insint dúinn – sin Muiris Ó Mórdha le Fáinne Nua, ní hé Muiris bunaitheoir an Chumainn. Ach ag an am seo bhí scéal nua aige agus an-shuimiúil.

Dúirt Muiris nuair a bhí sé óg í gContae Cill Chainnigh, bhí sé ina chónaí len a shean-sheanmháthair, Main Uí Mhurchú – ba é Main an leasainm a bhí uirthi. In ár dtuairim, sin rud annamh, cairdeas idir bhuachaill óg agus bhean ina nóchadaí. Ansin rinneamar, mise agus Áine agus Seosamh, saghas agallamh le Muiris faoin am sin agus rudaí eile.

Mar shampla, chuimhnigh a shean-sheanmháthair an Gorta Mór agus bhí scéal aici faoi fhulaingt na ndaoine agus chomh maith faoi na scuainí a bhíodh ann chun bia a fháil. Dúirt sí le Muiris gur ith siad ag an am sin “yellow male”, sin é, arbhar bhuí.

Rugadh Main Uí Mhurchú b'fhéidir in 1843 agus fuair sí bás i 1946 ag 103 bliain d'aois. Rugadh Muiris sa bhliain 1931, mar sin bhí ceangal aige len a shean-sheanmháthair ar feadh mórán bliain.

Chuaigh Muiris agus a thuismitheoirí go Sasana arís is arís sna triochadaí agus na daicheadaí, ansin i 1951 tháinig siad le chéile go dtí Melbourne. Taréis cúig nó sé bliana anseo bhí Muiris pósta le Eileen Bradshaw, bean Astrálach, gur as Baile Átha Cliath a máthair, O'Connor, agus anois tá a garpháistí féin acu.

D'inis Muiris lán rudaí eile dúinn agus bhí sé ag caint as Gaeilge le leathuair anuas. Go h-iontach. Thóg sé neart nua ón bhFáinne Ór a bhronnadh air le déanaí agus roinn sé scéalta maithe linn.

Val Noone

Daonscoil 2013 trí shúile eile

Oíche éigin, tá trí nó ceithre bliana ó shin, bhíos ag póirseáil ar an idirlíon ag a' baile in Éirinn nuair a thánag trasna ar shuíomh idirlín Chumainn Ghaeilge na hAstráile. Ag an uair sin, ní rabhamar ag smaoineamh ar theacht chun cónaithe sa tír seo in aon chor cé go raibh suim againn san Astráil I gcónaí.

Leanas liom ag léamh fén gCumann sa tslí is go raibh cur amach éigin agam ar staid na Gaeilge san Astráil nuair a chinneamar anuraidh ar thréimhse a chaitheamh anseo. Do thuigeas ón méid a bhí léite agam go raibh lucht an Chumainn gníomhach ar son na teanga agus, sarar fhág m'fhear chéile an baile i mí Eanáir 2012, thaispeánas alt dó mar gheall ar Dhaonscoil an tSamhraidh na bliana sin agus dúrt leis go mba bhreá liom freastal uirthi. Is beag tuairim a bhí agam go mbeinn i láthair ag an Daonscoil i 2013 agus ag múineadh innti!

Táim ag gabháil do chéim dhochtúireachta i Roinn na Nua-Ghaeilge in Ollscoil Chorcaí agus bhí de adh orm gur tugadh cead dom Cnuasach Uí Dhomhnaill i gColáiste Newman in Ollscoil Melbourne a úsáid dom' thaighde. Is mar sin a chuireas aithne ar Val Noone. Chuir Val mé féin agus Siún Ní Mhaoldomhnaigh in aithne dá chéile agus iarradh orm an rang ardleibhéil a mhúineadh ag an Daonscoil i mbliana. B'iontach an tréimhse í. Bhí mo dhaltáí ar fheabhas, lán de spioraid agus de spórt. Dheineamar an-chuid

oibre i rith na seachtaine agus ní dhéanfar dearmad go deo ar na rialacha don Tuisil Ginideach!

Bhí imeachtaí uile na seachtaine thar barr. Do dhuine dom' leithéidse atá tar éis na blianta fada a chaitheamh ag teagasc na Gaeilge in Éirinn b'álainn an rud é dream mór daoine a fheiscint san Astráil ag cur an oiread sin suime i dteanga agus i gcultúr na hÉireann. Thug sé ardú croí agus meanman dom! Ní raibh aon choinne agam go mbeimís chomh gnóthach sin don tseachtain, níor tháinig stad orainn ó dhubh go dubh ach ba léir go raibh daoine ag baint an-thaitneamh as a bheith ag obair, ag caint, ag cur lena gcuid Gaeilge, ag déanamh ceoil.

Thug gach éinne tacaíocht dá chéile. Bhí na daltaí sásta i gcónaí cabhrú lena chéile. Is fíor gur ar scáth a chéile a mhaireann na daoine.

Nuair a d'fhágas Éire, an dá rud ba mhó a bhraitheas uaim (taobh amuigh de mo chlann) ná an teanga féin agus an t-aifreann naofa a éisteacht as Gaeilge. Bhí an dá rud sin le fáil agam le linn na Daonscoile agus táim fíor-bhuíoch don Athair Mícheál agus do gach éinne a d'oibrigh go dian dícheallach chun an scoil a chur ar siúl agus a thug seans dom aithne a chur ar Ghaeilgeoirí na hAstráile.

Miriam Uí Dhonnabháin.

Fiche Bliain ag Fás — an raibh tú ann ?

News from Greg

Hello Friends, I hope you keep warm during the short days and long nights of winter!

We had some significant and historic events recently.

Sailing Day in Albert Park

There were more than twelve people there from the Cumann. Thank God it wasn't too cold or windy. It was a cloudy day with enough wind. A few boats were overturned and we found out very suddenly that there wasn't much water in the lake! As a result it was difficult to sail into the wind with the centre-board fully down. But on the other hand it was very safe because we could stand up in the water when we fell in! There is no tide either unlike the sea! It is unbelievable that a girl was teaching us sailing in Irish! Wasn't it lovely to hear the sweet language of our ancestors wafting across the lake in the middle of the city! I hope that we have another chance to go sailing again.

"Twenty Years a-growing"

We had a wonderful evening. We had good sup-

port from other groups in the Irish community....Gaelic Park, Comhaltas, Emerald Travel and a few of the Irish pubs in the area. It's a pity that there were not more young people there as you are the future of the Cumann. I hope now that we have an annual gathering.

Is anybody doing any research into the T-shirt competition? Go ahead and put your designs on Facebook. Farewell to Mossie and Siún and many thanks for their valuable contribution. I myself will be in Ireland with my family for the month of July. We are all really looking forward to it!

Tune in to 3ZZZ on 92.3 FM, especially on the first Sunday of each month because it is broadcast in Irish.

Before you finish this term have you achieved your targets that you had in mind at the beginning of the term? Is your grasp of the language greater? Have you learned poems or songs by heart? You should place challenges like that before yourselves. Come into the choir practice before the classes start each Tuesday at 6:45. We would like to learn 6 songs by heart before the end of this year!

Greg

Hey Diddle-Dóg, an Cat is an Fheadóg

My cat hates me playing the tin whistle. He loathes it. First he begins howling at the top of his voice, then he drags out his stuffed dog and tries to comfort it, and then, he races across to me, reaches up, unsheaths his claws and digs them into my fingers to wrench them off the offending whistle. He is in deadly earnest.

Is fuath le mo chat nuair a bhím ag seinm na feadóige. Is amhlaidh go bhfuil gráin aige air. Tosaíonn sé ag caoineadh in ard a ghutha ar dtús agus tarraingíonn sé amach a mhadra stuáilte le sólás a thabhairt dó. Ina dhiaidh sin ritheann sé chugam ag síneadh a lámh aníos, a chrúba amach agus bíonn sé ag tochailt ar mo mhéara chun iad a shrachadh ón fheadóg ghránna. Bíonn sé i ndáiríre.

So, we've come to a negotiated truce. He stays at one end of the house, and I go to the other end and close all the doors between. Then Felim howls while I play. But at the end, we have a long cuddle to make things all right again.

Mar sin, tá sos cogaidh socruithe eadrainn. Fanann sé ag foirceann amháin an tí, agus téann mé go dtí an taobh eile, is gach uile doras dúntaeadrainn. Agus bíonn Felim ag caoineadh, agus mise ag seinm. Ach, sa deireadh, beirimid barróg fhada ar a chéile is bíonn gach rud i gceart arís.

Now, we've just moved house. The new house has gas central heating, and there is a small door with a grate and dirt filter in the hallway leading down to the pipes under the house. And it was filthy. So one day I decided to clean it. I opened the door, removed the grate and filter, and walked about three metres away to put them in the laundry trough. And as I turned I was just in time to see my beautiful precious cat disappear down the hole! I yelled and ran to grab him, but only came away with a handful of fluff, and then he was gone.

Anois, tá muid tar éis aistriú. Tá téamh lárnach gáis agan teach nua. Tá doras beag aige sa halla, a bhfuil gráta agus scagaire deannaigh ann, a théann síos go dtí na píopaí faoin teach. Agus bhí sé an-shalach. Dá bharr sin, lá amháin chinn mé é a ghlanadh. D'oscail mé an doras, thóg mé an gráta agus an scagaire

amach, agus shiúil mé thart ar thrí méadar chun iad a chur sa doirteal níocháin. Ag casadh thart dom, bhí mé díreach in am mo chat luachmhar álainn a fheiceáil ag imeacht síos isteach an doras beag. Lig mé béic asam agus rith mé chun breith air, ní raibh ach dornán clúmhach agam, agus bhí sé imithe!

Well, I tried everything I could. I called softly to him, I yelled angrily at him, I put out food and banged the food tin, I brought a lamp so that he could find his way out. Not a sound. The pipes run all over the house, and there is a white dust coating them, he could be anywhere, he could be stuck, he could be chocking on the dust.

As the minutes went by, I started to worry. I rang my friends to see if they had any advice to offer. I rang the vet to get his advice. And still not a sign of my darling cat. After three hours, I was hysterical. And it was the middle of winter and now it was starting to get dark and cold. The vet said, Its time to call the Fire Brigade. They will have to lie on their back under the house and keep cutting away at the central heating system until they find him.

Bhuel, rinne mé gach iarracht ab fhéidir liom. Ghlaigh mé go bog air, scairt mé go feargach air, chuir mé bia amach dó agus mé ag bualadh an canna, thug mé lóchrann ann ionas go bhféadfadh sé teacht ar a bhealach amach. Gan fuaim ar bith ann. Téann na píopaí ar fud an tí agus iad clúdaithe le deannach bán. Is féidir leis a bheith in áit ar bith, is féidir leis a bheith greamaithe, is féidir leis a bheith ag tachtadh leis an deannach.

De réir mar a d'imigh na nóiméid thart, d'éirigh mé buartha. Ghlaigh mé ar mo chairde ag iarraidh a gcuid comhairle. Ghlaigh mé ar an tréidlia ag iarraidh a chuid comhairle. Ach ní raibh rian fós dem' chat ionúin. Tar éis trí uair a chloig, bhí mé histéireach. Lár an gheimhridh a bhí ann, agus anois bhí sé ag éirí fuar is dorcha. Dúirt an tréidlia gur cheart dom anois glaigh ar an bhriogáid dóiteáin. Bheadh orthu luí ar a ndroim faoin teach agus an téamh lárnach a ghearradh chun é a fhail.

As na Ranganna

I said, just give me a minute. And I sat there, in desperation, trying to figure out how to explain this to the Fire Brigade. Then, my eye landed on my tin whistle. And I thought, well I've tried all the nice things to get him out, what about something not nice?

So I picked up my whistle, and in between sobs, I started to play. Ten seconds later, out he popped! Wailing like a banshee in protest at the horrible noise. He raced across, threw himself into my arms and we sat hugging each other through the tears and the dust.

Oh, what a relief, said the vet. Heavens be praised, said my friend. Felim purred happily. While the wonderful tin whistle for once lay silent on the floor.

Dúirt mé leis, "fan nóiméad". Bhí mé í mo shuí, éadóchasach, ag iarraidh a dhéanamh amach conas an scéal a insint don bhriogáid dóiteáin. Díreach ag an am sin, leag mo shúile ar an bhfeadóg. Shíl mé, bhuel, bhain mé triail as rudaí deasa chun é a mhealladh amach – gan toradh- cad mar gheall ar rud éigin nach raibh deas?

Agus mar sin phioc mé suas mo fheadóg agus, idir snaig, thosaigh mé ásheinm. Ní raibh ach deich soicind ina dhiaidh sin nuair a phreab sé amach! Agus é ag caoineadh ar nós an bhean sí, ag gearán faoin bhfuaim uafásach. Rith sé chugam, chaith sé é féin isteach i mo lámha, agus bhíomar inár suí an-sin, ag breith barróg le chéile, trínár ndeora agus an deannach.

Ó, a leithéid de fhaoiseamh, arsa an tréidlia. Buíochas le dia, arsa mo chara. Bhí Felim ag crónáin go sona sásta. Agus, ar an urlár, go ciúin anois, an fheadóg an-deas sin.

Eilidh nicAoidh February 2013

Na Príosúnaigh

Tá siad neamhchiontach. Scaoil saor iad. Oibríonn siad go dian. Uaireanta ní bhíonn siad ábalta an ghrian a mhothú orthu féin. I rith an lae bíonn siad ag obair in áit dorcha, tais, te, gan mórán spáis chun corraí. Tar éis obair an lae cuirtear i bpríosún eile iad. Bíonn níos mó spás acu, ach arís bíonn siad faoi chlúdach. Is searbhóntaí iad ach ba cheart aire níos fearr a thabhairt dóibh. Is féidir a lán airgid a chaitheamh chun iad a choimeád ceangailte suas sna tíortha saibhre. Sna tíortha eile bíonn níos mó saoirse acu.

Tá muid ag braith ar a chéile. Ba cheart go mbeadh comhaontas eadrainn. Ansin bheadh gach páirtí sona sásta. Is féidir na príosúnaigh a ligint saor ó am go h-am, níl siad dáinséarach d'éinne.

Nuair nach n-oibríonn na searbhónta, bíonn an impireacht i mbaol titim. Má chuireann daoine na príosúnaigh faoi phionós, níl siad ach ag cur iad féin faoi phionós. Cé h-iaid? Féach síos!

Frank.

Bhí an 18ú Daonscoil ag Lake Dewar, in aice le Bacchus Marsh i mí Eanáir. Tháinig a lán daoine ó ghar is i gcéin chun páirt a ghlacadh. Chaitheamar seachtain le chéile ag foghlaim na teanga trí chaint, chomrá, amhránaíocht agus damhsa. Bhí na múinteoirí go hiontach. Bhí tráth na gceist agus an cheolchoirm spráíúil. Bhaineamar taitneamh as na haoichainteoirí suimiúla. Táimid ag tnúth leis an mbliain seo chugainn agus an 19ú Daonscoil.

The 18th Daonscoil was held at Lake Dewar near Bacchus Marsh in January. Many people came from near and far to participate. That week we learnt the language through speech, conversation, song and dance. The teachers were fantastic. The quiz and concert were fun. The speakers were interesting. We look forward to next year and the 19th Daonscoil

Mary Kelly (Rang 2)

*Cumann Gaeilge na hAstráile Teo**IRISH LANGUAGE ASSOCIATION OF AUSTRALIA INC.*

Cumann Gaeilge na hAstráile, the Irish Language Association of Australia is a non-profit organisation run entirely by volunteer tutors and a voluntary committee of management. Its aim is to promote the Gaelic language as a second language within the Australian community, and to form networks with other cultural, heritage and Gaelic-speaking groups. Formally established back in 1992, the ILAA offers structured weekly language classes to students of all ages, nationalities, and walks of life, across a range of levels — absolute beginners, basic, intermediate, advanced — as well as the opportunity to practice and converse together in a supportive environment.

Members receive a quarterly newsletter; access to the library; and also enjoy weekly singing and informal conversation sessions; as well as participation in social events and residential language schools.

Irish Language Association of Australia Inc., 320 Queen Street, Melbourne VIC, 3000.

**Annual Membership Application or notification of change
of address, telephone number, mobile, email.**

New Membership Renewal Update

Sloinne
(surname)

Guthán bh)
(phone)

Céad ainm
(first name)

ah)

Seoladh
(address)

Fón
(mobile)

.....

Ríomhphost
(email)

Membership fee is \$40 per annum and due each January. Class fee is \$4 per week.